

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 29 kwietnia 2021 r.

Druk nr 390

**KOMISJA NADZWYCZAJNA
DO SPRAW KLIMATU**

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Nadzwyczajna do spraw Klimatu wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniona jest pani senator Joanna Sekuła.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Nadzwyczajnej do spraw Klimatu
(-) Stanisław Gawłowski

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii

Art. 1. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2020 r. poz. 261, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 33a otrzymuje brzmienie:

„33a) spółdzielnia energetyczna – spółdzielnię w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2020 r. poz. 275, 568, 695, 875 i 2320) lub ustawy z dnia 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników (Dz. U. poz. 2073), której przedmiotem działalności jest wytwarzanie, zużywanie, magazynowanie i sprzedaż energii elektrycznej lub biogazu, lub ciepła, z instalacji odnawialnego źródła energii przyłączonych do zdefiniowanej obszarowo sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub sieci dystrybucyjnej gazowej, lub sieci ciepłowniczej, o ile obrót energią nie stanowi dla spółdzielni głównej działalności gospodarczej ani zawodowej;”;

2) w art. 38e uchyla się ust. 1;

3) w art. 38g w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) oświadczenie następującej treści:

„Zarząd spółdzielni oświadcza, że dane zawarte we wniosku o zamieszczenie w wykazie spółdzielni energetycznych są kompletne i zgodne z prawdą.”;

4) uchyla się art. 38k;

5) w art. 38l w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w przypadku gdy spółdzielnia energetyczna złożyła oświadczenie, o którym mowa w art. 38g ust. 3, niezgodne ze stanem faktycznym;”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2020 r. poz. 284, 568, 695, 1086, 1503 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 234.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze daje członkom spółdzielni szeroki zakres działania w różnych branżach gospodarczych, w tym także w branży energetycznej. Ograniczenie działalności gospodarczej spółdzielni w branży energetycznej do obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich wynikające z brzmienia definicji „spółdzielnia energetycznej”, zawartej w art. 2 pkt 33a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, w powiązaniu z zapisami art. 38e ust. 1 tej ustawy, dyskryminuje podmioty zamierzające prowadzić działalność energetyczną w ramach spółdzielni na obszarach miejskich.

Przedmiotem nowelizacji jest nadanie nowego brzmienia przepisowi art. 2 pkt 33a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, który zawiera definicję spółdzielni energetycznej oraz uchylenie ust. 1 w art. 38e tej ustawy. Zmiany w zakresie art. 38g, art. 38k i art. 38l są konsekwencją uchylenia przywołanego ust. 1 w art. 38e.

Proponowane modyfikacje umożliwią tworzenie spółdzielni energetycznych także na terenach miejskich. Wprowadzają także niezbędne rozszerzenie zakresu działalności spółdzielni energetycznych. Energia odnawialna uzyskiwana w należących do spółdzielni instalacjach OZE, będzie mogła być już nie tylko wykorzystywana na potrzeby członków spółdzielni, lub oddawana do sieci, ale również magazynowana lub odsprzedawana innym podmiotom. Taki zakres zarządzania energią z instalacji OZE jest zgodnie wskazywany przez działające w Europie spółdzielnie energetyczne jako kluczowy dla opłacalności tego rodzaju podmiotów, wynika on również z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (art. 22), którą wszystkie kraje członkowskie UE mają obowiązek transponować do swojego prawa najpóźniej do 30 czerwca 2021 r.

Zaproponowane zmiany wychodzą naprzeciw rosnącemu zainteresowaniu tego typu działalnością podmiotów gospodarczych, a w szczególności spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych zlokalizowanych na terenach miejskich i zamierzających chociażby montować urządzenia do produkcji energii elektrycznej (fotowoltaika). Z uwagi na charakter prowadzonej działalności spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe są znacznymi konsumentami energii elektrycznej oraz ciepła. Należy podkreślić, że miejskie spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe dysponują nieruchomościami

o bardzo dużych i niewykorzystanych powierzchniach dachów, a także wolnymi terenami nadającymi się do instalowania odnawialnych źródeł energii. Ze względu na systematyczny wzrost kosztów, ponoszonych przez spółdzielnie i wspólnoty, związanych ze wzrostem cen energii elektrycznej oraz ciepła, zwłaszcza z uwagi na rosnące opłaty za emisję CO₂, również członkowie spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych są zainteresowani nawiązaniem współpracy w ramach spółdzielni energetycznych w celu redukcji tych kosztów. Hybrydowe powiązania różnych rodzajów OZE zapewni ciągłą produkcję energii na potrzeby własne oraz sprzedaż jej nadwyżek i znacząco wpłynie na redukcję kosztów energii ponoszonych przez członków spółdzielni energetycznych. Im większa część energii uzyskanej w instalacji OZE jest wykorzystywana lokalnie i na bieżąco przez jej użytkowników, tym większa jest opłacalność tej instalacji i redukcja kosztów energii dla jej użytkowników. Wspólnoty mieszkaniowe są optymalnymi użytkownikami wspólnych instalacji OZE, gdyż sumaryczne zapotrzebowanie na energię ich członków jest bardziej równomiernie rozłożone w czasie niż prosumenta indywidualnego. Obecnie jednak członkowie wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych mogą wykorzystywać energię z instalacji OZE wyłącznie do pokrycia zapotrzebowania na energię części wspólnych, nie zaś indywidualnych lokali.

Zaproponowana nowelizacja ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii znosi także ograniczenia lokalizacyjne i umożliwia prowadzenie działalności spółdzielni energetycznych na większym obszarze danego Operatora Systemu Dystrybucyjnego (OSD). Mając na względzie obserwację rozwijających się dynamicznie spółdzielni energetycznych w krajach europejskich, liczących niejednokrotnie kilkadziesiąt tysięcy członków oraz zarządzających instalacjami OZE o mocy przekraczającej 100 MW, ustawą proponuje się również zniesienie limitów mocy oraz ilości produkowanego biogazu. Zaproponowana zmiana przyczyni się do znaczącego wzrostu potencjału produkcyjnego rozproszonych źródeł energii na terenie całego kraju.

Nieuzasadnione ekonomicznie oraz nieracjonalne jest również ograniczanie i narzucanie odgórnego kryterium związanego z pokryciem w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb własnych spółdzielni energetycznej i jej członków.

Podkreślenia ponadto wymaga, iż:

- straty na przesyłach energii elektrycznej w naszym kraju to ok. 12% (z polskich zdekapitalizowanych sieci energetycznych bezpowrotnie znika co roku ok. 18

terawatogodzin (TWh) z około 164 TWh wyprodukowanej energii, czyli 18.000.000 MWh. Przekłada się to na kwotę co rocznych strat w wysokości ok. 4 miliardów złotych),

- deficyt energii elektrycznej (różnica pomiędzy produkcją, a jej zużyciem) w 2019 r. wyniósł 10,6 TWh. Energię tą musieliśmy zakupić poza granicami naszego kraju wydając kolejne 2,2 miliarda złotych w jednym tylko roku kalendarzowym, tj. 2019 r.,
- z prognoz i analiz wynika, że deficyt ten pogłębi się i może wynieść odpowiednio w 2025 r. 14 TWh, natomiast w 2030 r. około 20 TWh. Narastać zatem będzie ilość energii elektrycznej kupowanej poza granicami kraju, tworząc w ten sposób bardzo duże niebezpieczeństwo uzależnienia się od dostaw energii,
- z ogólnodostępnych informacji wynika, że w okresie 10 – 15 lat wyłączona zostanie definitywnie z produkcji energii elektrycznej największa polska Elektrownia Bełchatów S.A., która produkuje ok. 5,4 TWh. Deficyt zatem znowu się pogłębi i wynieść może już za kilka lat ok. 25 TWh plus wspomniane 18 TWh traconej energii na przesyle,
- podjęto już ostateczną decyzję o wycofaniu się z budowy dużego bloku energetycznego w Ostrołęce.

Powyższe dane odzwierciedlają bardzo złą sytuację energetyczną naszego kraju. Ustawodawca, zdając sobie sprawę z tego faktu, wprowadził do ustawy o odnawialnych źródłach energii możliwość tworzenia spółdzielni energetycznych przez osoby fizyczne i prawne. Kierując się sprawdzonymi już rozwiązaniami z Niemiec, Danii, Austrii, Szwecji, Belgii, Holandii, Hiszpanii oraz innych krajów europejskich stworzono możliwość funkcjonowania na terenie naszego kraju spółdzielni energetycznych, których przedmiotem działalności jest wytwarzanie energii elektrycznej lub ciepła, na potrzeby spółdzielni energetycznej i jej członków, przyłączonych do zdefiniowanej obszarowo sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu niższym niż 110 kV lub sieci dystrybucyjnej gazowej, lub sieci ciepłowniczej.

Intencją przedmiotowej ustawy nowelizującej jest rozwój energetyki rozproszonej, gdzie produkcja energii elektrycznej (np. fotowoltaika, biogazownie, turbiny wiatrowe etc.) jest blisko odbiorcy (np. przedsiębiorstwa, budynki użyteczności publicznej, osoby fizyczne etc.). Mała odległość źródła energii od jej odbiorców nie wymaga przesyłu na duże odległości i tym samym nie generuje strat, o których wspomniano powyżej (straty ok. 18 TWh w skali roku). Proponowana nowelizacja jest niewątpliwie olbrzymią szansą m.in. dla spółdzielni

mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych i wszystkich osób fizycznych, które chciałyby, a nie mają możliwości korzystania z energii wytwarzanej we własnej lub współdzielonej instalacji OZE.

Z branżowych informacji wynika, że do 2025 r. ilość spółdzielni energetycznych w niektórych krajach UE zostanie podwojona, a nawet potrojona. Wprowadzane uregulowania prawne powinny dawać możliwość pójścia śladem sprawdzonych, zagranicznych rozwiązań i umożliwić tworzenie przyjaznej i transparentnej formuły spółdzielczości energetycznej na terenie całego kraju.

Przedmiotowa nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii, to tak naprawdę zniesienie najważniejszych barier tworzenia spółdzielni energetycznych w Polsce. Na dzień 22 kwietnia 2021 r., nie ma żadnej zarejestrowanej spółdzielni energetycznej w Polsce, co tym bardziej powinno zmuszać do podjęcia działań prawotwórczych w obszarze możliwości tworzenia i funkcjonowania spółdzielni energetycznych. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii wykaz spółdzielni energetycznych prowadzi Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, w wykazie tym na dzień 13 kwietnia 2021 r. nie stwierdzono żadnej wpisanej spółdzielni energetycznej. Niezbędna jest zatem nowelizacja ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii w proponowanym kształcie. Bez zmiany wskazanych powyżej przepisów tej ustawy, nie będzie woli powoływania do życia spółdzielni energetycznych.

Proponuje się aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, co zapewni zachowanie odpowiedniego okresu *vacatio legis*.

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi zostaną zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Projektowana ustawa zostanie poddana ocenie skutków regulacji, w której zostaną przedstawione oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe.

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.